

Beschermd wonen, beschermd thuis en maatschappelijke opvang

Uitvoeringsplan voor een samenhangende aanpak voor
Beschermd wonen, Beschermd thuis en maatschappelijke opvang
in gemeenten Rheden en Rozendaal 2024 - 2026

Inhoud

Inleiding	3
Inwoners in beeld	4
Beschermd thuis in de gemeente Rheden	5
Uitvoeringsagenda 2024 tot en met 2026	7
Financiën.....	9
Bijlage 1 – huidig aanbod gemeente Rheden	10
Bijlage 2 – Wettelijke kaders en beleidskaders	11

Inleiding

Kadernota Samen aan Zet

In de Kadernota Samen aan Zet (2022) hebben de gemeenten Renkum, Overbetuwe, Arnhem, Rozendaal, Westervoort, Lingewaard, Duiven, Rheden, Doesburg en Zevenaar vastgelegd hoe zij in de komende jaren in gezamenlijkheid invulling willen geven aan de transformatie van Beschermd Wonen (BW) en Maatschappelijke Opvang (MO) naar Beschermd Thuis (BT). Daarbij zijn vier inhoudelijke thema's leidend:

- a. De inwoner centraal: integrale ondersteuning dicht bij huis, preventie en vroegsignalering.
- b. Beschermd thuis: ambulantisering en een huis in de wijk is een lokale opgave.
- c. Beschermd Wonen en Maatschappelijke Opvang zijn een regionaal vangnet.
- d. Sturen op het regionaal zorglandschap: een breed palet aan zelfstandige woonvormen, afspraken over uitstroom uit voorzieningen en ondersteuningsarrangementen.

Regioplan Samen aan Zet 2024-2026

In het regionale uitvoeringsplan wordt vastgelegd hoe we de komende 2,5 jaar (tot en met 2026) uitvoering geven aan de doelen die we in de Kadernota Samen aan Zet hebben geformuleerd.

Lokaal plan Beschermd wonen, beschermd thuis en maatschappelijke opvang 2024-2026

Aan een deel van de opgave en doelen zoals omschreven in het programma Samen aan Zet geven wij lokaal invulling. Daarom ligt hier het lokale plan. Het lokale plan geeft inkleuring aan hoe wij als gemeenten Rheden en Rozendaal invulling geven aan de lokale opgaven op het gebied van maatschappelijke opvang en beschermd wonen.

Rollen

Voor beschermd wonen verandert de rol van de lokale gemeenten. Op dit moment worden inwoners met een vraag naar beschermd wonen of beschermd thuis doorgestuurd naar Arnhem. Vanuit de Wijkteams Arnhem ontvangen zij nu de juiste ondersteuning. We verwachten dat vanaf 2026 de rollen veranderen. Alle nieuwe aanvragen worden dan door de lokale gemeente (gemeente van herkomst) in behandeling genomen. Gemeenten worden zelf verantwoordelijk voor de toekenning en voor het bieden van de juiste ondersteuning, zoveel als mogelijk binnen de eigen gemeentegrenzen.

Voor maatschappelijke opvang blijft de huidige rolverdeling tussen de centrumgemeente en lokale gemeenten gehandhaafd. De centrumgemeente heeft de rol om inwoners op te vangen wanneer dat nodig is. De lokale gemeenten hebben een rol om het beroep op maatschappelijke opvang te voorkomen en om inwoners die uitstromen vanuit de maatschappelijke opvang een plek te bieden. Hier zetten we als lokale gemeenten dus vooral in op preventie (breed op alle leefgebieden) en op wonen (zowel ter preventie als bij uitstroom).

Inwoners in beeld

Beeld inwoners

Beschermd wonen

Huidig

Rheden: 200 inwoners wonen beschermd

86 op basis van de Wmo (29 extramuraal en 57 intramuraal)

Ook inwoners met ander herkomstgemeente

Rozendaal: geen aanbod beschermd wonen

Verwachte toekomstige opgave

Op basis van de lokale behoefte is er vraag naar ca. 109 plekken (wmo + wlz) in 2030

Daarnaast een verwachte uitstroom van ca. 21 per jaar in Rheden en 1 per jaar in Rozendaal op basis van fair-share.

Maatschappelijke opvang

Huidig

Alle opvang vindt plaats in Arnhem

Vanuit Rheden 10 inwoners in MO in 2023, vanuit Rozendaal geen.

Regio als totaal een stijging, met name door Arnhem en buiten de regio

Verwachte toekomstige opgave

Geen taak in opvang, wel taak in preventie en uitstroom.

Verwachte opgave uitstroom op basis van fair-share: 19 in Rheden, 1 in Rozendaal per jaar

Beschermd wonen en beschermd thuis

‘Mensen met psychische of psychosociale problemen, die niet in staat zijn zich op eigen kracht, met gebruikelijke hulp, met mantelzorg of met hulp van andere personen uit zijn sociale netwerk te handhaven in de samenleving.’

Inwoners kunnen vanuit verschillende situaties, via verschillende routes, in aanmerking komen voor een indicatie beschermd wonen:

- Via uitstroom uit beschermende woonvormen en andere verblijfsinstellingen, zoals detentie, een GGZ-instelling of verslavingskliniek of een jeugdzorgvoorziening.
- Vanuit de situatie waarin zij in de wijk wonen.
- Vanuit situaties van dakloosheid of instabiele of ontoereikende huisvesting.

Het gaat om een verscheidenheid aan mensen die sterk verschillen in hun behoefte aan begeleiding en behandeling. Dit pleit voor een verscheidenheid aan lokale voorzieningen. Er zijn verschillen vanuit bijvoorbeeld: achtergrond, levensloop, zelfredzaamheid en lerend vermogen, psychosociale en gezondheidsproblemen.

Maatschappelijke opvang

‘Mensen die de thuissituatie hebben verlaten, en niet in staat is zich op eigen kracht, met gebruikelijke hulp, met mantelzorg of met hulp van andere personen uit zijn sociale netwerk te handhaven in de samenleving.’

We spreken over inwoners in een precare woonsituatie. Het gaat om inwoners die:

- Verblijven in de openbare ruimte
- Verblijven in de noodopvang
- Verblijven in opvang voor thuislozen
- Een instelling moeten verlaten
- Verblijven in een niet- conventionele woning (denk aan een garage, auto of tent)
- Verblijven bij familie, vrienden of kennissen
- Dreigen uit huis te worden gezet

Beschermd thuis in de gemeente Rheden en Rozendaal

Algemene uitgangspunten:

Hulp en ondersteuning zo licht als het kan en zo zwaar als nodig.

Collectief als het kan, individueel als het nodig is.

Inwoners wonen thuis of zo thuis mogelijk. Wanneer nodig is er een regionaal intramuraal vangnet voor tijdelijke opschaling.

Preventie en vroegsignalering

Onze inwoners zijn geestelijk gezond

Voorkomen is beter dan genezen. We zetten daarom in op het vergroten en onderhouden van de mentale gezondheid van onze inwoners. Onze focus ligt daarbij op de inwoners in de meest kwetsbare situaties. We normaliseren en de-stigmatiseren psychische problematiek. We maken inwoners én de samenleving weerbaar voor de momenten waarop het minder goed gaat. We versterken de mentale gezondheid van inwoners zelf en sterken de omgeving in hun omgang met psychische problematiek.

Als er toch problemen ontstaan is het belangrijk dat deze tijdig worden herkend en er hulp wordt gezocht en wordt geboden. Niet iedereen weet tijdig een hulpvraag te stellen. Niet iedereen weet tijdig signalen van (psychische) problematiek te herkennen. Levensgebeurtenissen kunnen aanleiding zijn voor het beperken van de zelfstandigheid, bijvoorbeeld verlies van werk of verlies van een partner. We letten daarbij op signalen zoals schulden en verslaving en bieden daarbij actief onze hulp aan.

Maatschappelijke opvang

Iedereen heeft recht op een dak boven zijn hoofd. We helpen voorkomen dat onze inwoners hun dak kwijtraken. Hiervoor moeten we tijdig signaleren dat het niet goed gaat – met als belangrijke risicofactor geldzorgen. We willen aan inwoners met wie het niet goed gaat snel en laagdrempelig passende ondersteuning bieden. Wanneer door omstandigheden een inwoner toch zijn woning verliest, werken we samen met Centrumgemeente Arnhem om een veilige tijdelijke plek te bieden.

Meedoen naar vermogen

We werken vanuit een inclusieve gedachte waarbij mensen met een psychische kwetsbaarheid onderdeel uitmaken van de samenleving. We willen dat inwoners zo zelfstandig mogelijk blijven wonen en een betekenisvol leven kunnen leiden.

We faciliteren ontmoeting voor inwoners met een psychische kwetsbaarheid. We zetten daarmee in op het versterken, onderhouden en verbreden van het sociale netwerk en bouwen aan buurtcirkels waarbinnen inwoners elkaar weten te vinden als het even wat minder goed gaat.

We faciliteren inwoners om mee te kunnen doen naar vermogen. Iedereen kan een zinvolle bijdrage leveren aan onze samenleving. We dragen hieraan bij door inwoners middels sociale activering of activerend werk te begeleiden naar een passende plek.

Passende ondersteuning

De maatwerkondersteuning op het gebied van beschermd wonen en beschermd thuis sluit aan op de mogelijkheden van de lokale context van de inwoner. Gespecialiseerde hulp is beschikbaar voor inwoners in de meest kwetsbare situaties, waar de inwoner het niet meer zelf of met zijn of haar omgeving redt. We werken toe naar een sluitende keten van de maatwerkvoorziening Beschermd Thuis naar ambulante begeleiding. Binnen deze keten willen we soepel kunnen op- en afschalen.

We versterken de overgang van ondersteuning van Jeugd (18-) naar de Wmo (18+). De doelgroep beschermd wonen is relatief jong. We zien veel instroom in beschermd wonen waarbij inwoners eerder ondersteuning hebben gekregen vanuit jeugd.

We organiseren de toegang lokaal, zowel voor inwoners uit Rheden als Rozendaal. We organiseren de toegang dicht bij de inwoner en in aansluiting op het lokale speelveld. We bereiden ons lokaal voor op de overgang van deze taak vanuit Arnhem naar ons. We hebben consultants met aandachtsgebied beschermd wonen en bouwen de komende jaren samen met Arnhem en de regiogemeenten aan kennis binnen de uitvoering.

Beschermd thuis

Met beschermd thuis richten we ons op inwoners die zelfstandig wonen of kunnen gaan wonen. Het gaat om inwoners die de hulpvraag zelf kunnen stellen en deze vaak ook kunnen uitstellen. Wel bieden we met beschermd thuis de zekerheid dat er op ieder moment van de dag op oproep ondersteuning (telefonisch, digitaal, fysiek) mogelijk is wanneer nodig.

Zo thuis mogelijk

We bieden een tussenstap tussen zelfstandig wonen en een verblijf in een instelling aan. Inwoners wonen hierbij zelfstandig, maar in een beschermde omgeving waarin geclusterd of als groep wordt gewoond. We zien deze tussenvorm als mogelijkheid om het verblijf in een instelling te voorkomen, of als tussenstap bij uitstroom uit een instelling naar volledig zelfstandig wonen.

Intramuraal

We ondersteunen de inwoner zoveel mogelijk lokaal in de eigen woonomgeving, maar als regio beschikken we over een vangnet wanneer zware en specialistische zorg nodig is. Intramurale zorg is binnen de regio beschikbaar voor de inwoners die dit nodig hebben. Met de regio werken we toe naar een afwegingskader om te bepalen wanneer gebruik van dit vangnet wenselijk is.

Passend thuis

Inwoners met een psychische kwetsbaarheid wonen zo zelfstandig en zo lang als mogelijk in hun vertrouwde omgeving. Het zijn onze eigen inwoners, voor wie we een plek moeten zoeken binnen onze gemeente. Daarvoor is passende huisvesting een randvoorwaarde. Elke gemeente pakt zijn deel, waardoor we komen tot een evenwichtige verdeling in de regio. Hierover worden regionale afspraken gemaakt. Dit beleidsplan sluit hier op aan.

Zelfstandig beschermd thuis

Er zijn voldoende en passende woningen beschikbaar als doorstroom- of uitstroombmogelijkheden voor het zelfstandig(er) wonen. Voor het grootste deel zijn mensen aangewezen op de sociale huursector. We hebben ca. 30% sociale huur en ook in de nieuwbouw zetten we in op 30% sociale huur (Woondeal). Samen met regiogemeenten, woningcorporaties en zorgpartijen richten we een regionale bemiddelingstafel op, waardoor er een evenwichtige toewijzing in de regio tot stand komt. Daarnaast onderzoeken we andere huisvestingsmogelijkheden zoals woningdelen, optoppen, woningsplitsen, ook in de particuliere huursector. Bij het toevoegen van passende woningen kijken we naar de draagkracht van de wijk.

Zo thuis mogelijk

We bieden inwoners de mogelijkheid om in een groep of geclusterd te wonen. Een eigen zelfstandige woning, maar wel wonen met elkaar. Samen met aanbieders ontwikkelen we hiertoe lokaal aanbod. We zien meerwaarde in deze vorm van ondersteuning door het collectieve karakter. We onderzoeken de mogelijkheid om verschillende groepen inwoners gezamenlijk te huisvesten. Bij het ontwikkelen van deze vormen van beschermd thuis wordt gekeken naar de draagkracht van de wijk. We zetten waar mogelijk in op afbouw van intramurale plekken en opbouw van geclusterde vormen van beschermd thuis. Hierbij maken we gebruik van regionale en landelijke kennis en voorbeelden.

Intramuraal

We behouden een regionaal vangnet van intramurale voorzieningen. Samen met de regio werken we aan een beeld hoe het regionale vangnet er binnen tien jaar uit moet zien. Vanuit daar maken we samen met regiogemeenten en aanbieders afspraken over de verdeling van plekken voor dit intramurale vangnet. Gemeente Rheden zet zich in om dit gesprek zowel over Wmo als over Wlz plekken te voeren en gaat uit van een zo eerlijke mogelijke verdeling van voorzieningen over de regio.

Uitvoeringsagenda 2024 tot en met 2026

			2024	2025	2026
Preventie en vroegsignalering	Inloopvoorzieningen	Steunstructuur – wel begeleid met professionals. Niet persé vast aan de wijk, maar gericht op inwoners met dezelfde soort zorgvraag. - Uitbreiding uren Dieren - Aansluiten plan IZA / Werk aan de Winkel Rheden - Nieuw op te zetten locatie Velp	-	250.000	250.000
	Wijk GGZ / Zorgverbinder	Start pilot Zorgverbinder najaar 2024 voor 3,5 jaar. Hierbij ook de aansluiting realiseren met het expertiseteam waar ook GGZ behandeling een rol heeft.	Financiering ZonMw en IZA (onder voorbehoud, september duidelijkheid)		
	Informatievoorziening dak- en thuislozen, voor inwoners en hulpverleners	Aanpassen informatievoorziening website	-	-	-
Meedoen naar vermogen	Buurtcirkels	Met Inclusio in 2025/2026 mogelijkheden onderzoeken. Start vanaf 2026/2027.	-	-	25.000
	Herstelactiviteiten	Mogelijkheden van specifieke herstelactiviteiten in aanvulling op de inloopvoorzieningen. Met gebruik van ervaringsdeskundigheid.	-	-	100.000
	Maatschappelijke activering (daginvulling)	Inwoners ontvangen nu een beschikking Activerend Werk vanuit Arnhem. Vanaf 1-1-2026 ligt deze verantwoordelijkheid bij Rheden. Ca. €3.750 per inwoner	-	-	25.000

Passende ondersteuning	18- / 18+	We zien behoefte aan zelfstandigheidstraining jongvolwassenen. We gaan hierover eerst in gesprek met zowel de aanbieders beschermd wonen als de aanbieders jeugd	-	-	-
	Organisatie bemoeizorg en zorgbemiddelaar	Bemoeizorg, zorgbemiddeling en zorgverbinder - Hier na pilot zorgverbinder één of twee producten van maken	-	-	-
	Inrichting lokale toegang	Voor 2024 en 2025 twee aandachtfunctionarissen beschermd wonen binnen het team Wmo – er is reeds gestart met samenwerking, periodiek overleg en kennisoverdracht Vanaf 2026 uren voor volledige uitvoering inclusief indicatiestelling	84.000	84.000	115.000
	Werkelijke zorgkosten	Vanaf 2026 zijn de gemeenten verantwoordelijk voor de zorgkosten van de eigen inwoners.	-	-	201.000
Passend thuis	Werkafspraken Vivare omzetten naar regionale bemiddelingstafel voor alle urgente aandachtsgroepen	Woning voor uitstroom uit BW en MO – in samenhang met andere aandachtsgroepen Onderzoeken mogelijkheden ‘zachte splitsing’ en vormen van samenwonen, kamers met kansen ook in particuliere huursector.	-	-	-
	Verkenning project Gemengd wonen / woonbegeleiding		-	50.000	100.000
	Met zorgaanbieders omkatten van locaties beschermd wonen naar beschermd thuis	Met de lokale zorglocaties het gesprek voeren hoe toe te werken van beschermd wonen locaties naar beschermd thuis locaties. Het streven is voldoende beschermd thuis plekken voor de eigen inwoners en een eerlijk deel van het regionale vangnet beschermd wonen	-	-	-
Totale kosten			84.000	384.000	816.000

Financiën

Inkomsten	2022 + 2023	2024	2025	2026*
Ambulantiseringsmiddelen Rheden	€ 573.600	€ 286.800	€ 286.800	-
Rijksbijdrage Rheden	-	-	-	€ 320.000
Ambulantiseringsmiddelen Rozendaal	-	-	€ 236.800	-
Rijksbijdrage Rozendaal	-	-	-	€ 37.000
Subtotaal	€ 573.600	€ 286.800	€ 523.600	€ 357.000
Uitgaven uitvoering	€ 22.875	€ 84.000	€ 384.000	€ 816.000
Resultaat	€ 550.725	€ 202.800	€ 139.600	€ - 459.000
Saldo Reserve	€ 550.725	€ 753.525	€ 893.125	€ 434.125

* De budgetten vanaf 2026 zijn op dit moment nog onzeker door onduidelijkheid over de inwerkingtreding van de wet en doordat eerder gedeelde cijfers rond dit thema inmiddels verouderd zijn.

2024 en 2025

In de jaren 2024 en 2025 heeft de gemeente beschikking over ambulantiseringsmiddelen. De gemeente kan deze middelen besteden aan het uitvoeringsplan zoals hierboven geschetst. We verwachten in 2024 en 2025 budget over te houden, wat we nodig hebben als inzet in 2026.

2026

Wanneer het woonplaatsbeginsel ingaat per 1 januari 2026 komen zorgkosten bij nieuwe beschikkingen voor kosten van de gemeenten. We verwachten de beschikbare middelen nodig te hebben om de zorgkosten en onze uitvoering mee te bekostigen.

Er is vanuit de middelen in 2026 (en naar verwachting 2027) geen aanvullende ruimte voor de acties in het uitvoeringsplan. We hebben het restant van de ambulantiseringsmiddelen vanuit 2024 en 2025 nodig voor de continuïteit in uitvoering van het lokale plan.

Vanuit de reserves door Rheden opgebouwd voor 2024 gebruiken we nog 116.600 om het verschil tussen de verwachte uitgaven en de verwachte inkomsten te dekken.

Bijlage 1 – huidig aanbod beschermd wonen

Aanbieder	Locatie	Plaats	Totaal	
RIBW	Waterstraat 84-90 (verkeerd op kaart)	Velp	26	Intramuraal wonen
RIBW	Noorder Parallelweg 11	Velp	9	Intramuraal wonen
RIBW	Kerkstraat 21	Velp	11	Intramuraal wonen
Siza	Arnhemsestraatweg 5 - 7	Velp	48	Intramuraal wonen
Driestroom	President Kennedylaan 8 - 10h	Velp	20	Intramuraal wonen
Zorgtrium	Overbeeklaan 6	Velp	10	Intramuraal wonen
Next Arnhem	Stationsplein 36	Velp	9	Zelfstandig wonen met intensieve begeleiding en/of groepswonen
Next Arnhem	Schoolstraat 35a en 35b	Velp	5	Zelfstandig wonen met intensieve begeleiding en/of groepswonen
Next Arnhem	Arnhemsestraatweg 3	Velp	5	Zelfstandig wonen met intensieve begeleiding en/of groepswonen
Woonzorgnet	Haverweg 65 - 71	Rheden	22	Intramuraal
GewoonZo	Worth Rhedenseweg 6a - 6d	Rheden	4	Gescheiden
GewoonZo	Arnhemseweg 26a-d	Rheden	4	Gescheiden
RIBW	Industrielaan 1a t/m 1k	Dieren	10	Intramuraal
RIBW	Van Hallstraat 1 - 31	Dieren	14	Intramuraal
RIBW	Zilverakker 100 - 108	Dieren	4	Intramuraal
		Totaal	201	

Bijlage 2 – Wettelijke kaders en beleidskaders

Nationaal

Wmo

De rol van de gemeente binnen beschermd wonen is vastgelegd in de Wmo. De gemeente draagt zorg voor inwoners wanneer zij in verband met psychische of psychosociale problemen niet in staat zijn zich op eigen kracht, met gebruikelijke hulp, met mantelzorg of met hulp van andere personen uit zijn sociale netwerk te handhaven in de samenleving. De hulp is gericht op het bevorderen van zelfredzaamheid en participatie, het psychisch en psychosociaal functioneren, stabilisatie van een psychiatrisch ziektebeeld, het voorkomen van verwaarlozing of maatschappelijke overlast of het afwenden van gevaar voor de cliënt of anderen, bestemd voor personen met psychische of psychosociale problemen, die niet in staat zijn zich op eigen kracht te handhaven in de samenleving.'

Woonplaatsbeginsel

Naar verwachting treedt op 1 januari 2026 het woonplaatsbeginsel in werking. Het woonplaatsbeginsel is van toepassing op nieuwe cliënten. Met het woonplaatsbeginsel blijft de gemeente van herkomst verantwoordelijk voor cliënten beschermd wonen die naar een andere gemeente verhuizen om beschermd te gaan wonen. Het woonplaatsbeginsel is alleen van toepassing op de 'klassieke' vorm van beschermd wonen (intramuraal).

Aanpalende wetgeving

Zorgverzekeringswet: wanneer bij inwoners behandeling nodig is van bijvoorbeeld gedragsproblemen of verslaving wordt dit vergoed vanuit de zorgverzekeringswet.

Wet langdurige zorg: regelt intensieve begeleiding voor mensen die in de nabijheid blijvend 24uurszorg en toezicht nodig hebben.

Wet Forensische zorg: biedt de mogelijkheid om mensen passende verplichte zorg op te leggen

Huisvestingswet: Wanneer de gemeente het noodzakelijk acht, kan zij een huisvestingsverordening vaststellen. waarin zij de procedure rondom toewijzing van huurwoningen en regels m.b.t. de urgentievolgorde vastleggen.

Regionaal

Beschermd wonen

De 10 gemeenten in de regio Centraal Gelderland hebben een regionale kadernota 'Samen aan zet' vastgesteld op het gebied van beschermd wonen en de transformatie naar beschermd thuis. Hierin wordt de fair share gedachte verder uitgewerkt.

Koploperregio Wonen en Zorg

De regio is één van de zes koploperregio's als het gaat om wonen met zorg. Dit betekent dat zij in Nederland voorop loopt als het gaat om het in beeld brengen van de regionale woonzorgopgave en het maken van een regionale woonzorgvisie. Hierbij staat de fair share gedachte centraal. We krijgen hierin ondersteuning van het Rijk, de VNG en Platform 31.

Woondeal 2.0

De Groene Metropoolregio (Arnhem, Nijmegen, de Liemers) heeft 5 opgaven. Wonen en zorg valt onder de Groene Groeiopgave. Voor deze opgave is een Woondeal 2.0 afgesloten met Rijk, Provincie en Regio. Hierin staan afspraken hoe we samen vormgeven aan de woningbouwopgave, de herstructureringsopgave en hoe we de bestaande voorraad beter kunnen benutten. Er is ook aandacht voor circulair bouwen en aandacht voor wonen met zorg.

Lokaal

Beleidsterreinen die van invloed zijn op deze visie

- Wmo (of maatschappelijke ondersteuning en zorg)
- Jeugd
- P-wet (of Werk, inkomen en sociale zekerheid of Financiële bestaanszekerheid)
- Wet gemeentelijke schuldhulpverlening
- Wonen (Woonvisie en woonzorgvisie)
- Ruimtelijke ordening
- Vervoer (of mobiliteit)
- Sport
- Gezondheid
- Wet basisregistratie personen (briefadressen)
- Veiligheid